

ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

**ДОНИШКАДАИ ҶУМҲУРИЯВИИ ТАКМИЛИ ИХТИСОС ВА
БОЗОМУЌИИ КОРМАНДОНИ СОҲАИ МАОРИФ**

**БАРНОМАИ
ТАЪЛИМИ КУРСИ ТАКМИЛИ ИХТИСОСИ ОМУЌГОРОНИ
ФАННИ “МАЪРИФАТИ ОИЛАДОРӢ”**

Душанбе – 2023

Бо қарори Шурои олимони Донишкадаи ҷумҳуриявӣ тақмили ихтисос ва бозомӯзии кормандони соҳаи маориф № 11/39, аз 30.11.2023 тасдиқ шудааст.

Мураттиб:

И.С. Самадӣ/ - ходими калони илмӣ, омӯзгори калони кафедраи методикаи таълими фанҳои ҷамъиятӣ-гуманитарии ДҚТИБКСМ.

Ё. Шермуҳаммадзода-(н.и.ф.) - муовини ректор оид ба корҳои таълимию методи ДҚТИБКСМ

Муҳаррир: Ҳ. Ҳалимова - омӯзгори калони кафедраи методикаи таълими фанҳои ҷамъиятӣ-гуманитарии ДҚТИБКСМ.

Муқарризон: И.Давлатшоев- ходими калони илмӣи шуъбаи педагогика ва психологияи ПРМ ба номи А.Ҷомии АТТ

Б. Ҳайдаров- мутахассиси МҚТМ

Барномаи таълимии мазкур дар асоси стандартҳои фанни “Маърифати оиладорӣ” таҳия гардидааст. Он алоқамандии пайвастаи машғулиятҳоро бо барномаҳои муассисаҳои таҳсилоти умумӣ таъмин менамояд.

Дар барнома оид ба навгонихо, роҳҳои истифодабарии усулҳои фаъоли муосири таълим, технологияи инноватсионӣ, эҷодкорӣ хонандагон дар замони муосир, ҷараёни таълим ва корҳои инфиродӣ дар муносибати босалоҳият ба таълим аҳамияти махсус дода шудааст.

Барнома барои шунавандагони курсҳои тақмили ихтисоси омӯзгорони фанни “Маърифати оиладорӣ” тавсия мегардад.

ПЕШГУФТОР

Барномаи таълимии курсҳои тақмили ихтисоси муаллимони фанни «Маърифати оиладорӣ» дар асоси Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф», Консепсияи миллии таҳсилоти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Стандарти давлатии таҳсилоти миёнаи умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Барномаи касбинтиҳобкунии ҷавонони муассисаҳои таълимии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Консепсияи миллии тарбия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарори мушовараи Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 2.07.2009, №9/3 ва Низомномаи намунавии муассисаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 01.06.2016 № 237 мураттаб гардидааст.

Барномаи таълимии мазкур барои курсҳои тақмили ихтисоси омӯзгорони фанни «Маърифати оиладорӣ» дар ҳаҷми 54 соат (22 соат – назариявӣ, 32 соат – амалӣ) мураттаб гардидааст.

Мақсади асосии барнома баланд бардоштани маҳорати касбии омӯзгорони фанни «Маърифати оиладорӣ» тавассути ошноӣ бо дастовардҳои нави илмӣ, роҳи усули нав ва ҷаҳли таълим мебошад. Шунавандагони курсҳои тақмили ихтисос дар ҷараёни таълим аз сиёсати давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи маориф, асноди меъёрӣ- ҳуқуқии ҷаҳлияти муассисаҳои таълимӣ, дастовардҳои нави фанни номбурда ва ғайра маълумот мегиранд. Онҳо дар рафти курс доир ба истифодаи усулҳои нави таълим ва воситаҳои иттилоотӣ огоҳӣ ёфта, роҳҳои истифода намудани онҳоро меомӯзанд.

Дар таҳияи барнома муносибати босалоҳият ба таълим ба инобат гирифта шуда, бештар методҳои интерактивӣ ҳамчун замина интиҳоб гардидаанд, зеро азҳудкунии тарзу усули гуногуни таълим ва муқоисаи онҳо бо усули анъанавӣ ба шунаванда имконият медиҳад, ки барои баланд бардоштани маънавияти ҳеш роҳҳои гуногунро интиҳоб кунанд, то тавонад ба ин восита савияи дониши худро муқаммал ва афзун созад. Зимни омӯзиши фанни «Маърифати оиладорӣ» шунавандагон бо мафҳуми оила, мавқеъ ва вазифаҳои оила дар ҷамъият, никоҳ, ташкили оила, танзими муносибатҳои оилавӣ ва амсоли онҳо ошно мегарданд.

Шунавандагон бо вазифа ва мазмуни курс, роҳи усул ва шаклҳои гуногуни ташкили машғулиятҳо, зинаҳои гуногуни омӯзиш, робитаи фанни мазкур бо дигар фанҳо, методикаи омӯзиши мавзӯҳои «Пайдоиши оила ва давраҳои таърихи иншофи он», «Оила ва вазифаҳои ҷамъиятии он», «Танзими ҳуқуқии муносибатҳои оилавӣ», «Ташкили оилаи ҷавон», «Муҳаббати марду зан- шартҳои асосии ташкили оила», «Муоинаи тиббии издивоҷкунандагон», «Никоҳи ҳешутаборӣ ва оқибатҳои он» ва амсоли инҳо бархурдор гардида, савияи дониши ҳешро боз ҳам баланд мебардоранд.

Дар рӯйхати адабиёти истифодашаванда адабиёти марбут ба максаду маром ва масъалаҳои таълими фанни «Маърифати оиладорӣ» дахлдошта тавсия дода мешаванд.

1.Мавзӯ ва мундариҷаи таълим – дар ин фасл мавзӯҳо ва мундариҷае, ки тавассути азхуд кардани онҳо омӯзгор ба максади таълим ноил гашта, ба ин восита салоҳияти муайянро ҳосил мекунад, ҷой дода шудаанд.

2.Мақсади таълим – аз фаъолиятҳои таълимии тавсияшаванда, ки тавассути он мавзӯ ва мундариҷа азхуд карда шуда, таҳлилу баррасӣ меёбанд, иборат аст. Фаъолиятҳо вобаста ба шароит ва мавод тағйир дода мешаванд.

3.Вақт – ин ченаки эҳтимолие, ки барои ноил шудан ба мақсад мусоидат мекунад, пешниҳод мегардад.

Талаботи барнома:

Шунавандагони курси такмили ихтисоси омӯзгорони фанни «Маърифати оиладорӣ» дар анҷоми курс салоҳиятҳои зеринро ташаққул дода метавонанд:

- дар асоси Стандарти давлатии таҳсилоти миёнаи умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон, барномаи фанни фанни «Маърифати оиладорӣ», китобҳои дарсӣ ва маводи таълимӣ – нақшаҳои тақвимӣ ва дарсӣ таҳия менамоянд;
- методҳои муосири такмили малакаҳои хонандагонро дар самтҳои оила ва оиладорӣ, хусусиятҳои ҳосил ташкили оила, одоби муошират, тарбияи фарзанд, танзими оила, ва ҳифзи саломатӣ истифода бурда, дар асоси онҳо саволу супориш тартиб медиҳанд;
- нағзҳои дар соҳаи педагогика ва психология омӯхташонро дар амал татбиқ менамоянд;
- асосноккунии мафҳум ва ҳодисаҳо дар таълими мавзӯҳои мухталифи маърифати оиладорӣ, мутобиқи талаботи стандарт ва барномаи таълимии муносибати бо салоҳият ба таълим ниғаронидашуда, ба роҳ монда метавонанд;
- хангоми интиҳоби мавзӯҳо, арзишҳои ахлоқӣ, маърифатӣ, завқӣ, эстетикиро ба назар мегиранд;
- арзёбии фаъолияти адیبони гузаштаву муосири тоҷик ва панду андарзи эшон дар бобати маърифати оиладориро меомӯзанд;
- дар асоси ҳамгироии рукнҳои маърифати оиладорӣ саволу супоришҳои таълимӣ таҳия карда, воситаҳои арзёбии онҳоро муайян мекунад ва ҳоказо.

Ҳар шунаванда баъд аз хатми курс бояд ба салоҳиятҳои зерин ноил гардад:

- моҳияти сиёсати давлат дар соҳаи маорифро дарк намояд;
- фаъолияти касбии ҳешро бо мақсади такмил ва баланд бардоштани малакаи касбӣ таҳлил карда тавонад;
- аз уҳдаи гузаронидани мониторинги сифати дониши хонандагон барояд;
- фаъолияти мустақилонаи хонандагонро ҳангоми кор бо «Технологияи информатсионӣ-коммуникатсионӣ» ба роҳ монда тавонад;
- барномаҳои таълимии иловагии фанни «Маърифати оиладорӣ» ва банақшагирии дарсҳоро дар асоси технологияҳои инноватсионӣ тартиб дода, арзёбӣ намояд;
- саволномаҳои аттестатсияи ҷамъбасти (рейтинг, санчиш, имтиҳон), олимпиада ва викторинаро мустақилона тартиб дода, омода сохта тавонад;
- маводи таълимӣ-методӣ ва дидактикии оид ба таълими фанни «Маърифати оиладорӣ»- бударо бо истифода аз ТИК таҳия карда тавонад;
- дар асоси донишҳои назариявӣ таҳқиқот гузаронида тавонад ва хоказо.

Азҳудкунии барнома тавассути санчиши тестӣ ба воситаи компютер арзёбӣ карда мешавад.

**Нақшаи
таълимии курси тақмили ихтисоси омӯзгорони
фанни “Маърифати оиладорӣ”**

№	Қисматҳои барнома	Миқдори соат		
		Ҳамагӣ	Назариявӣ	Амали
1	Таҳассус, методикаи таълими фан	54	22	32
2	Менеҷменти сиёсӣ	2	2	-
3	Педагогикаи касбӣ	4	1	3
4	Психологияи касбӣ	4	1	3
5	Экология, ҳифзи муҳити зист ва истифодаи оқилонаи сарватҳои табиӣ	2	2	-
6	Технологияи иттилоотӣ	4	1	3
7	Коргузорӣ ва ҳуҷҷатнигории соҳа	2	1	1
Ҳамагӣ		72	30	42

**Нақшаи
тақвими курси тақмили ихтисоси омӯзгорони фанни
“Маърифати оиладорӣ”**

№	Қисматҳои барнома	Микдори соатҳо		
		Ҳамагӣ	Назариявӣ	Амалӣ
		54	22	32
1	Фанни «Маърифати оиладорӣ ва вазифаҳои он»	1	1	
2	Барнома ва нақшаҳои таълимӣ аз фанни маърифати оиладорӣ ва роҳҳои истифодаи онҳо	1	1	
3	Китобҳои дарсӣ, асосҳои меъёри ҳуқуқӣ ва маводи методӣ таълимӣ аз фанни «Маърифати оиладорӣ»	2	1	1
4	Тарзи ташкили кабинети таълимӣ аз фанни маърифати оиладорӣ дар муассисаҳои таълимӣ. Вазифаҳо ва фаъолияти он.	1		1
5	Методикаи гузаронидани чорабиниҳо (семинар, мизи мудаввар ва шабнишиниҳо) дар мавзӯи оила, мақсад ва вазифаҳои онҳо)	1		1
6	Тест ва нақши онҳо дар чараёни таълими фанни маърифати оиладорӣ	1		1
7	Методикаи омӯзиши мавзӯи пайдоиши оила ва давраҳои таърихи инкишофи он	2	1	1
8	Истифодаи усулҳои муосири таълим дар омӯзиши “Мавзӯи оила ва вазифаҳои ҷамъиятии он”	1		1
9	Методикаи омӯзиши танзими ҳуқуқи муносибатҳои оилавӣ	2	1	1
10	Методикаи омӯзиши мавзӯи ташкили оилаи ҷавон. Муҳаббати марду зан-шарти асосии ташкили оила	2	1	1
11	Роҳҳои омӯзиши асосҳои ахлоқии муносибати ҷавонони	2	1	1
12	Тарзи омӯзиши мавзӯи “Роҳҳои омода	1	1	

	намудани ҷавонон ба оиладорӣ”			
13	Методикаи омӯзиши мавзуи “Муоинаи тиббии издивочкунандагон”	1	1	
14	Методикаи омӯзиши мавзуи никоҳи хешутаборӣ ва оқибатҳои он	1		1
15	Методикаи омӯзиши маросими гузаронидани никоҳ, баргузориҳои тӯйҳои арусӣ ва пешгирии аз хароҷоти барзиёд	2	1	1
16	Роҳҳои омӯзиши мавзуи «Қафс кардан ва безътибор донишҷӯи никоҳ ва роҳҳои ҳалли он»	2	1	1
17	Роҳҳои омӯзиши мавзуи «Меҳнат, даромад ва низоми сарфу харҷ дар оила»	2	1	1
18	Методикаи таълими «Маърифати рӯзгордорӣ ва нигоҳдории манзил»	2	1	1
19	Роҳи усулҳои омӯзиши мавзуи «Муносибати зану шавҳари ҷавон»	1		1
20	Методикаи таълими мавзуи «Муносибат бо падару модар ва аъзои оила»	2	1	1
21	Методикаи омӯзиши мавзуи «Тарбияи оилаҳои ҷавон дар рӯҳияи меҳмондорӣ ва меҳмоннавозӣ»	2	1	1
23	Методикаи омӯзиши мавзуи «Сабабҳои вайрон шудани оилаҳои ҷавон ва пайомадҳои ҷавонон»	2		2
24	Усулҳои омӯзиши мавзуи «Роҳҳои пешгирии низоъ дар оила»	2	1	1
25	Методикаи омӯзиши мавзуи «Таваллуди фарзанд ва фароҳам овардани шароит барои рушди кӯдак»	1		1
26	Методикаи омӯзиши «Психологияи кӯдак ва мушкилоти тарбия»	2	1	1
27	Методикаи омӯзиши мавзуи «Таълиму тарбия дар ташаккули тафаккур ва шахсияти кӯдак»	2	1	1
28	Методикаи омӯзиши мавзуи «Ҳуқуқ ва уҳдадорӣҳои падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд»	2	1	1
29	Методикаи омӯзиши мавзуи «Уҳдадорӣҳои фарзандон дар назди падару модар»	4	1	3

30	Методикаи омӯзиши мавзуи «Танзим ва банакшагирии оила»	1		1
31	Методикаи омӯзиши мавзуи «Бемориҳои сирояткунандаи чинсӣ ва роҳҳои пешгирии онҳо»	2		2
32	Омӯзиши истифодаи технологияи муосир дар ҷараёни дарсҳои фанни «Маърифати оиладорӣ»	2	1	1
33	Роҳу усули омӯзиши мавзуи «Фарҳанги издивоҷ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон»	2	1	1

Мавзӯҳои иловагии алтернативӣ				
1.	Роҳу усули пешгирии ифротгарой (Экстремизм) дар аъзои оила	4	1	3
2.	Методикаи омӯзиши мавзуи “Тарбияи оилаҳои ҷавон дар рӯҳияи ватандӯстӣ ва меҳанпарастӣ”	2	1	1
3.	Роҳу усулҳои омӯзиши мавзуи «Меъёрҳои хушбахтӣ дар оиладорӣ»	2	1	1
4.	Мазмун ва моҳияти муносибати босалоҳият ба таълим	2	1	1
5.	Проблемагузорӣ дар ҷараёни дарси “Маърифати оиладорӣ”	2	1	1
6.	Роҳҳои истифодаи усулҳои фаъоли таълим дар омӯзиши мавзуи «Оилаи солим – ҷомеаи солим»	2	1	1
Ҷамағӣ		14	6	8

Мавзуи 1. Фанни «Маърифати оиладорӣ» ва вазифаҳои он.

Мазмун ва моҳияти фанни «Маърифати оиладорӣ». Сиёсати гендерӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон. Роҳҳои фаҳмонидани моҳияти фанни «Маърифати оиладорӣ». Оила ва масъалаҳои муҳими ҷомеаи муосир. Мафҳуми оила ба маънои иҷтимоӣ ва ҳуқуқӣ. Оила ҳамчун қадимтарин сохтори иҷтимоӣ дар таърихи инсоният. Мақоми оила дар пешбурди ҳаёти иқтисодиву сиёсӣ, иҷтимоию фарҳангии ҷомеа. Зарурати ташкил додани оила. Оила ҳамчун қисми муҳими иҷтимоии ҷомеа. Ҳамдигарфаҳмии зану шавҳар – талаботи асосии иҷтимоии оила.

Мавзуи 2. Барнома ва нақшаҳои таълимӣ аз фанни маърифати оиладорӣ ва роҳҳои истифодаи онҳо

Моҳияти барномаи таълими фанни «Маърифати оиладорӣ». Дастрасии омӯзгорон ба барномаи таълимӣ. Мувофиқати китобҳои таълимӣ ба барномаи таълимии фан. Аҳамияти барнома дар нақшагирии мавзӯҳои таълимӣ. Тарзи тартиб додани нақшаҳои таълими фаннии маърифати оиладорӣ.

Мавзуи 3. Китобҳои дарсӣ, асосҳои меъёри ҳуқуқӣ ва маводҳои методии таълимӣ аз фанни «Маърифати оиладорӣ»

Мухтавои китоби дарсии «Маърифати оиладорӣ», дастрасӣ ва таъминоти китобҳои дарсӣ ба хонандагон. Ҳолати таъмини дастурҳо ва маводҳои ёрирасони таълимӣ аз фанни маърифати оиладорӣ. Истифодаи асосҳои меъёрӣ- ҳуқуқӣ дар мавзуи оила. Қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, Паёмҳои Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ- Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кодекси оилаи Ҷумҳурии Тоҷикистон. Дастурҳои методӣ ва воситаҳои айёни дар мавзуи маърифати оиладорӣ.

1. Мавзуи 4. Тарзи ташкили кабинети таълимии фанни «Маърифати оиладорӣ» дар муассисаҳои таълимӣ. Вазифаҳо ва ҷаъолияти он.

Ҷавобгӯи будани кабинети таълимии «Маърифати оиладорӣ» бо стандартҳои таълимӣ, номгӯии таҳҷизоти зарурӣ дар кабинети таълимӣ. Нақши кабинети таълимӣ дар гузаронидани мавзӯҳои дарсӣ. Зарурияти мавҷудияти китобҳои дарсӣ, барнома, нақшаи таълимӣ, реферат ва қорҳои эҷодӣ аз фанни таълимӣ. Феҳристи номгӯии ҳуҷҷатҳои кабинети методӣ. Мавҷудияти лавҳаю расмҳо ва васоити техникӣ, видеопроекторҳо, слайдҳо ва фиттаҳо, компютер ва таҳҷизоти техникӣ дар кабинети «Маърифати оиладорӣ».

Мавзуи 5. Методикаи гузаронидани чорабиниҳо (семинар, мизи мудаввар ва шабнишиниҳо) дар мавзуи оила, мақсад ва вазифаҳои онҳо)

Чорабиниҳои маърифатӣ дар мавзуи маърифати оиладорӣ ҳамчун унсурҳои муҳими муваффақиятҳо. Роҳҳои ҳалли мушкилот дар мавзуи мазкур. Сиёсати гендерӣ яке аз мавзӯҳои муҳими мизи мудаввар. Нақшаи чорабиниҳо дар мустаҳкамшавии оилаҳо.

Мавзуи 6. Тест ва нақши онҳо дар ҷараёни таълими фанни «Маърифати оиладорӣ»

Мафҳуми тест. Тарзи тартиб додани тест аз фанни маърифати оиладорӣ. Намудҳои тест. Роҳҳои истифодаи тестҳо бо компютер. Нақши тестҳо дар азхудкунии дониш.

Мавзуи 7. Методикаи омӯзиши мавзуи “Пайдоиши оила ва давраҳои таърихи инкишофи он”

Истифодаи воситаҳои техникӣ, слайду лавҳаҳо барои нишон додани давраҳои асосии таърихи инкишофи инсоният. Истифодаи наворҳои таҳқиқотчиёни муосир. Методикаи истифодаи дастовардҳои илмӣ археология, этнография ва дигар илмҳо оид ба пайдоиш ва ташаккули оила. Пайдоиши моликияти хусусӣ, оила ва никоҳ. Вазифаҳои асосии оила дар давраҳои гуногун. Риояи қоидаҳои ахлоқ дар оила. Парастии ва эътиқоти динӣ.

Мавзуи 8. Истифодаи усулҳои муосири таълим дар омӯзиши мавзуи оила ва вазифаҳои ҷамъияти он

Истифодаи методҳои муосири таълим дар омӯзиши мавзуи оила ва вазифаҳои он. Истифодаи методҳои муқоиса, мушоҳида ва ташҳис дар оилаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва давлатҳои дигар. Муқоисаи давраҳои гуногуни оиладорӣ ва вазифаҳои он. Оилаи солим-ҷомеаи солим. Истифодаи слайдҳо, видеопроектор дар бораи ҳифз ва ҳимояи оила аз ҷониби давлат. Нақши таваллуд ва тарбияи фарзанд дар пешравиши ҷомеа. Таълим ва тарбияи фарзанд яке аз вазифаҳои асосии оила. Методикаи муайян кардани муҳити оилавӣ ва таъсири он дар тарбия. Роҳҳои ба фарзанд фаҳмонидани арзишҳои миллӣ. Роҳҳои нишон додани мададу дастгирӣ ба наздикон, аҳамияти оила, тарбияи меҳнатдӯстӣ ва ҳоҷагидорӣ ба фарзандон. Методикаи гузаронидани суҳбату ҳикояҳо дар мавзуи оиладорӣ, муносибати зану шавҳар, рӯзгордорӣ муносибат бо ҳешутабор, расму оин ва тарбияи оилаҳо аз боби шуҷоату ҷавонмардӣ.

Мавзуи 9. Методикаи омӯзиши танзими ҳуқуқии муносибатҳои оилавӣ

Ба танзим даровардани муносибатҳои оилавӣ. Тахти ҳимояи давлат қарор доштани оила ҳамчун асоси ҷамъият. Донишони қонун ва риояи он – асоси пойдеории оила. Ҳифзи ҳуқуқҳои оилавӣ. Санадҳои меъёрии ҳуқуқии танзимкунандаи муносибатҳои оилавӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон: Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кодекси оилаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи қафолатҳои давлатии баробарҳуқуқии мардону занон ва имкониятҳои баробарии амалигардонии онҳо», «Дар бораи ба қайдгирии давлатии асноди ҳолати шахрвандӣ», «Дар бораи пешгирии зӯрварӣ дар оила», «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд». Никоҳи расман бақайдгирифташуда-асоси ташкили оила. Никоҳи ғайрирасмӣ. Шартҳои ақди никоҳ. Бастани ақди никоҳ дар идораи сабти асноди ҳолати шахрвандӣ. Баробарҳуқуқии зану шавҳар дар оила, ҳуқуқу уҳдадорихи онҳо. Ҳимояи ҳуқуқҳои модар ва кӯдак.

Мавзуи 10. Методикаи омӯзиши мавзуи “Ташкили оилаи ҷавон. Муҳаббати марду зан-шарти асосии ташкили оила”

Методикаи омӯзиши мавзуи ташкили оилаи ҷавон. Роҳҳои ташкили оилаи ҷавон. Муҳаббати марду зан-шарти асосии ташкили оила. Шинохтан ва эътирофи яқдигар. Муносибатҳои дар асоси муҳаббат. Риояи меъёрҳои ахлоқӣ ва иҷтимоӣ дар муносибатҳои яқдигарӣ. Омӯштани муносибати бегаразона ва ишқи пок. Фалсафаи муҳаббат. Ишқ, меҳвари асосии оила ва муносибати оилавӣ. Одобӣ муошират, ҳурмату эҳтиром ва садоқату вафодории ҷавонон. Муҳаббат ва рашқ. Таҳаммулпазирӣ ва яқдигарфаҳмӣ.

Мавзуи 11. Роҳҳои омӯзиши мавзуи асосҳои ахлоқии муносибати ҷавонон

Методикаи омӯзиши ҳуқуқ атвор, гуфтор ва рафтори ҷавонон заминаҳои рушди инсонӣ бомаърифат. Одобӣ муошират. Одобӣ рафтор дар хона, муассисаи таълимӣ кӯча ва бозор: таҳлили муқоисавии он. Одобӣ қабули меҳмон, ба меҳмонӣ рафтан иззату ҳурмат. Ҳаёти оилавӣ ва муносибатҳои байниинсонӣ. Нигоҳ доштани сирӣ оилавӣ. Хусусиятҳои хоси муносибати байни ҷавонон, анбанаҳои миллий ва арзишҳои инсонӣ. Риояи қоидаҳои ахлоқ ва методҳои риоякунии ахлоқ аз ҷониби ҷавонон. Шарафу номус ва номи нек-муҳимтарин арзишҳои барои ҷавонони тоҷик: таҳлили муқоисавӣ. Шарму ҳаё-нишонаи ахлоқӣ неки ҷавонони тоҷик. Самимияти кӯмак ба дигарон, ҳидоят ба нақорӣ-ҳислатҳои неки инсонӣ. Таъсири муҳити ҷамъият ба меъёрҳои ахлоқӣ. Дин ва ахлоқ. Методикаи омӯзиши давраи балоғати ҷавонон. Муҳаббати тарафайн ва яқҷониба, муҳаббати ғарзнок. Эҳтироми яқдигар ва эҳтироми ҳиссиёти яқдигар ҳангоми ҷудошавӣ.

Мавзуи 12. Тарзи омӯзиши мавзуи “Роҳҳои омода намудани ҷавонон ба оиладорӣ”

Ба эътибор гирифтани синни никоҳӣ. Муҳаббат- шартӣ асосии ташкили оила. Эҳсоси масъулият дар ташкили оила, эҳтироми ҳамдигарии зану мард. Ҳамдигарфаҳмӣ- асоси устувории оила. Нигоҳ доштани одоби ахлоқ дар муносибатҳои оилавӣ.

Мавзуи 13. Методикаи омӯзиши мавзуи муоинаи тиббии издивоҷкунандагон

Методикаи омӯзиши солимии ҷомеа. Солимии ҷомеа, мақсад ва вазифаи асосии давлат, тарзи дуруст ба роҳ мондани муоинаи тиббии издивоҷкунандагон. Муоинаи тиббӣ-сирри тиббӣ Муоинаи тиббӣ-гарами солимии оила ва ҷомеа. Ғамхорӣ ба саломатӣ - омили асосии солимии инсон, ақли расо, қобилияти баланд, пешрафти илмию эҷодӣ барои ҳаёти хубтару беҳтар.

Мавзуи 14. Методикаи омӯзиши мавзуи никоҳи хешу таборӣ ва оқибатҳои он.

Методикаи омӯзиши мавзуи никоҳи хешу таборӣ. Тафсири қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи никоҳи хешони наздик». Ақидаҳои мутахассисони тиб ва ақли илм дар бораи никоҳи хешони наздик ва оқибатҳои он. Нигоҳ доштани оилаи солим вазифаи муқаддаси зану шавҳар.

Мавзуи 15. Методикаи омӯзиши маросими гузаронидани никоҳ, баргузории тӯйҳои арусӣ ва пешгирии аз хароҷоти барзиёд.

Никоҳ ва ҷомеа. Таснифоти никоҳ дар давраҳои гуногуни таърихӣ. Никоҳ-шартӣ зарурии ташкили оила. Никоҳ-иттифоқи озод ва баробарҳуқуқии байни зан ва мард. Хусусиятҳои фарқкунандаи никоҳи расмӣ ва динӣ. Яққаникоҳӣ-принсипи асосии давлати демократӣ. Муҳлати пешниҳоди ариза аз тарафи издивоҷкунандагон ба мақомоти сабти асноди ҳолати шаҳрвандӣ. Риояи расмияти никоҳ дар мақомоти сабти асноди шаҳрвандӣ. Риояи талаботи қонунгузорӣ дар ҷорабиниҳои арусӣю домодӣ. Анъана ва расму оинҳои миллии дар тӯйи арусӣ. Хароҷоти барзиёд-зарари оила. Хусусиятҳои хоси тӯйҳои ҳозиразамон. Ҳамдигарфаҳмии тарафҳо дар гузаронидани тӯйҳо. Роҳҳои камхарҷ гузаронидани тӯйҳои арусӣ.

Дарси амалӣ- Фикру ақидаҳои шунавандагон оид ба маросими гузаронидани никоҳ, баргузории тӯйҳои арусӣ ва пешгирии аз хароҷоти барзиёд (аз таҷриба).

Мавзуи 16. Роҳҳои омӯзиши мавзуи “Қафс кардан ва беътибор донишони никоҳ ва роҳҳои ҳалли он.

Истифодаи методҳои фаъол дар таълими мавзӯ. Асосҳои қафс гардонидани никоҳ, таҳлил ва ташхис. Қафс гардидани никоҳ аз нигоҳи дин. Роҳҳои бекор қадани ақди никоҳ. Оқибатҳои бекор қадани ақди никоҳ. Одобҳои муошират пеш аз бекор қадани ақди никоҳ ва баъд аз он. Тақсимоти молумулкии яқҷояи ҳамсарон, муайян қадани алименти фарзанд ва муомилаи минбаъдаи онҳо барои ояндаи кӯдак.

Дарси амалӣ- Фикру ақидаҳои шунавандагон доир ба қафс кардан ва беътибор донишони никоҳ ва роҳҳои ҳалли он (аз таҷриба).

Мавзуи 17. Роҳҳои омӯзиши мавзуи “Меҳнат, даромад ва низоми сарфу харҷ дар оила.

Мафҳуми меҳнат. Нақши меҳнат дар беҳтар гадидани некӯахлоқии оила. Шаклҳои меҳнат. Меҳнати яқҷояи зану шавҳар. Бучети оила. Сарчашмаҳои даромади оила. Банакшагирии бучаи оила. Даромад ва хароҷот дар муносибати оилавӣ. Роҳҳои дар меҳнат тарбия додани фарзандон ва нақши он дар ташаккули шахсияти онҳо. Меҳнати яқҷояи оилавӣ ва роҳҳои хунаромӯзӣ. Таъмини ғизо ва табобату истироҳат дар оила.

Дарси амалӣ- Фикру ақидаҳои шунавандагон оид ба мавзуи “Меҳнат, даромад ва низоми сарфу харҷ дар оила” (аз таҷриба).

Мавзуи 18. Методикаи таълими “Маърифати рӯзгордорӣ ва нигоҳдории манзил”.

Тарбияи эстетикӣ ва муносибати зебопарастӣ ба зиндагӣ. Ташкили эстетикаи манзил. Тарбияи таъби хуб ва тозаю озода нигоҳ доштани манзил. Эстетикаи гузаронидани хурсандихоӣ оилавӣ. Ороиши хона ва хусусиятҳои хоси он. Интихоби асбобу анҷоми хона. Истифодаи дуруст ва самаранокӣ асбобҳои рӯзгор. Ҷобачогузори таҷҳизоти хона. Маданияти истироҳат дар манзил.

Пӯшидани сару либос ва мувофиқати он ба синну сол, фаслҳои сол ва ҷамъомадҳои расмӣ. Риояи талаботи муд.

Дарси амалӣ- Фикру ақидаҳои шунавандагон оид ба мавзуи “Маърифати рӯзгордорӣ ва нигоҳдории манзил”(аз таҷриба).

Мавзуи 19. Роҳу усулҳои омӯзиши мавзуи “Муносибати зану шавҳари ҷавон”. Маърифати баланди оиладорӣ –асоси зиндагии хушбахтона. Самимият ва ҳамдигарфаҳмӣ барои ташкили ҳаёти оилавӣ. Мутобиқ гаштан ба шароити нави зиндагӣ. Саодату эҳтиром ва паймони зану шавҳари ҷавон-омили пойдорӣ ва мустақамии оилаи ҷавон. Зиндагии хушбахтонаи навхонадорон –ҷавҳари пойдорӣ ва рушди оилаи ҷавон.

Дарси амалӣ- Фикру ақидаҳои шунавандагон оид ба мавзӯи Муносибати зану шавҳари ҷавон. Ба вучуд овардани муҳити солим дар оила. Яқдигарфаҳмӣ ва таҳаммулпазирӣ (аз таҷриба).

Мавзӯи 20. Методикаи таълими мавзӯи “Муносибат бо падару модар ва аъзои оила”. Муносибати зану шавҳари ҷавон бо падару модар таҳлили муқоисавӣ. Муносибати келину хушдоман дар оила. Муносибати аъзои оила барои анҷом додани корҳои дастачамъонаи хона. Риояи расму оин ва арзишҳои миллии дар оила. Машварат ва маслиҳат бо падару модарон ва аҳли оила. Ба вучуд овардани фазои солим дар муносибати байни аҳли оила.

Дарси амалӣ - Фикру ақидаҳои шунавандагон роҷеъ ба мавзӯи “Муносибат бо падару модар ва аъзои оила”: методҳо ва роҳҳои муносибати байни ҳамдигар. Ташаккул додани муносибати неки аҳли оила (аз таҷриба).

Мавзӯи 21. Методикаи омӯзиши мавзӯи “Тарбияи оилаҳои ҷавон дар рӯҳияи меҳмондорӣ ва меҳмоннавозӣ”

Масъалаи меҳмоннавозӣ дар осори адибон. Истиқбол ва қабули меҳмон. Одоби муошират бо меҳмон. Маданияти рафтору гуфтор дар ҳузури меҳмон. Ороستاني дастурхон барои меҳмон. Гиромӣ доштани меҳмон ва ба ҷо овардани иззати ӯ. Меҳмоннавозии расмӣ. Маданияти ба меҳмонӣ рафтани. Одоби дар меҳмонӣ будан.

Мавзӯи 22. Методикаи омӯзиши мавзӯи “Маданияти сайругашт ва истироҳати оилаҳои ҷавон”

Тартиб додани нақшаи истироҳат ва сайру гашт. Ташкил намудани сайру гашти бофароғат. Ташкили истироҳат дар муҳити оила. Муайян намудани андозаи сарфи буча барои сайругашт ва истироҳати оилавӣ. Ташкили сайругашти оилавӣ ба маҳалҳои таърихӣ фарҳангии кишвар, театру осорхонаҳо ва аҳамияти тарбиявӣ ахлоқии он. Чашм гирифтани идҳои оилавӣ дар ҳалқаи аҳли хонавода. Роҳ надодан ба сарфи зиёдатӣ ва харҷи беҳуда хангоми гузаронидани чорабиниҳои оилавӣ, сайругашт ва истироҳат. Танзими чашнҳои оилавӣ ва худдорӣ аз исрофкорӣ. Самаранок гузаронидани рӯзҳои истироҳат ва руҳсатии меҳнатӣ. Пасандози оилавӣ- шартӣ муҳим ва зарурӣ барои ташкили истироҳати мақсаднок. Осори бузургон дар бораи аҳамияти сафар қардан ва натиҷаи он. Мувофиқати сарулибос хангоми сайру гашт ва рафтани ба театру осорхонаҳо. Маданияти рафтор дар куча, марказҳои фарҳангӣ, фароғатӣ ва дар ҷойҳои дигари ҷамъиятӣ.

Мавзуи 23. Методикаи омӯзиши мавзуи “Сабабҳои вайрон шудани оилаҳои ҷавон ва пайомадҳои он”

Мулоҳизакорӣ, боандешагӣ, таҳаммулпазирӣ, сабру тамкин дар оилаҳои ҷавон. Эҳтироми арзишҳои оилавӣ, одобу ахлоқ, эҳтироми аъзоёни оила ва пос доштани он. Роҳ надодан ба шитобкорию саросемагӣ дар муносибатҳои оилавӣ. Ба ҳисоб гирифтани имконоти молиявии оила ва пешгирии низоъ дар оила. Одатҳои номатлуби яке аз тарафҳо: носкашӣ, сигоркашӣ, майнушӣ, нашъамандӣ, дуздӣ, фанатизм, беписандӣ ва ғайраҳо-омили ба миён омадани низоъҳои оилавӣ. Оқибати манфии мочароҳо ва роҳҳои пешгирии он.

Мавзуи 24. Методикаи омӯзиши мавзуи «Роҳҳои пешгирии низоъ дар оила»

Сабабҳои асосии сар задани ихтилофи байни зану шавҳар ва низоъҳои оилавӣ. Бо тамкину бурдборӣ ва мулоҳизаву меҳрубонӣ ҳал кардани мушкилоти оилавӣ. Иваз кардани баҳсу талош ва ҳашму ғазаб ба навозишу меҳрубонӣ ва эҳтиром. Машварат ва маслиҳати падару модар. Ошгӣ додани зану шавҳари ҷавон- вазифаи муҳими падару модар. Истифода аз таҷрибаи рӯзгор. Роҳҳои ҳалли мушкилоти оилавӣ ва ҷилавгирӣ аз низоъ ва нифок.

Мавзуи 25. Методикаи омӯзиши мавзуи “Таваллуди фарзанд ва фароҳам овардани шароит барои рушди кӯдак”

Мақоми оила дар ташаккули шахсияти кӯдак. Оғози тарбияи тифл аз батни модар. Қонеъ гардонидани талаботи кӯдак ва рушди он тавассути барқароршавии муносибати ӯ бо калонсолон. Риояи речаи муайяни ҳӯрокдихӣ ва хобондани кӯдак. Инкишоф ёфтани аввалин нишонаҳои нутқи кӯдак дар рафти муошират бо калонсолон. Нақши оила ва муносибатҳои оилавӣ дар рушди фарзанд. Вайрон шудани муносибатҳои оилавӣ ва таъсири манфии он дар ташаккули кӯдак. Таъсири муҳити иҷтимоӣ ба рушди кӯдак. Таъсири манфии муҳити носолим ба рушди кӯдак. Андеша, гуфтор ва рафтори падару модар- намунаи ибрат барои фарзанд.

Мавзуи 26. Методикаи омӯзиши психологияи кӯдак ва мушкилоти тарбия

Калиди аслии таълиму тарбияи фарзанд-дарки шахсият ва хусусиятҳои психологияи кӯдак. Тарбияи дурусти кӯдакон дар муассиса аз тарафи омӯзгорон ва дар оила аз тарафи падару модар. Раванди дурусти таълиму тарбияи насли наврас, омӯзиши масъалаҳои таълимӣ, шинохти шахсияти кӯдак- ҳамчун дастоварди беҳтарин дар раванди таълиму тарбия. Роҳу усулҳои ҳавасмандкунӣ ва танбеҳ дар раванди тарбия. Усулҳои муошират ва ҳамкорӣ байни омӯзгор ва хонанда. Талаботи психологияи кӯдак дар синни хурди мактабӣ. Суръати

инкишофи нутки кӯдак дар давраҳои синнусолӣ. Рушди худбаҳоидиҳои кӯдак дар зери таъсири муҳити иҷтимоӣ. Пешгирии чараёни нодурусти таълиму тарбияи кӯдакон дар давраҳои гуногуни синнусолӣ. Ситоиши ҷанбаҳои мусбати рафтори кӯдак. Фаҳмонидани кори манфии кӯдак ва оқибатҳои он. Ҳамкориҳои падару модар бо раваншинос барои бартароф кардани мушкilotи равонии кӯдак. Махфӣ нигоҳ надоштани мушкilotи кӯдак аз раваншинос. Роҳ надодан ба лату кӯби кӯдак. Тарсонидани кӯдак- иштибоҳи бузурги падару модар ва омӯзгор. Речаи дурусти хобу хӯрок- омили саломатии кӯдак.

Мавзӯи 27. Методикаи омӯзиши мавзӯи “Аҳамияти таълиму тарбия дар ташаккули тафаккур ва шахсияти кӯдак”

Таълим ва тарбияи кӯдак вобаста ба хусусиятҳои синнусолӣ. Қоидаҳои муҳим дар тарбияи кӯдак. Устодони аввалини кӯдак модар, падар ва баъд омӯзгор. Методҳои таълим ва тарбияи кӯдак. Баҳисобгирии хусусияти равонии кӯдак дар давраҳои гуногуни синнусолӣ. Рушди босуръати нутки кӯдакони синну соли мактабӣ. Тарзи муносибат ва ҷавоб ба саволҳои бешумори кӯдак. Зарурати донистани зинаҳои инкишофи тафаккури кӯдак. Омӯзиш ва тарбия дар оила ва муассиса. Роҳҳои ташаккули тафаккури кӯдак. Оқибатҳои беаҳамияти падару модар дар тарбия ва таълими кӯдак.

Мавзӯи 28. Методикаи омӯзиши мавзӯи “Ҳуқуқ ва уҳдадорихон падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд”

Мафҳуми ҳуқуқ ва уҳдадорӣ. Модар- бадунёовардаи насли башар. Фарзанд-тақягоҳ ва қудрати оила. Фарзанди тандуруст, хирадманд, хушзеҳн ва боодоб- ифтихори оила ва ҷомеа. Муқаррароти Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд» оид ба ҳуқуқ ва уҳдадорихон падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд. Таснифоти умумии ҳуқуқ ва уҳдадорихон падару модар. Масъулияти падару модар дар иҷро кардани уҳдадорихон худ.

Баробарии ҳуқуқ ва уҳдадорихон падару модар дар таълим ва тарбияи фарзанд. Таълим – фаъолияти якҷояи мақсадноки омӯзгор ва хонанда дар ҳамкорӣ бо падару модар. Тарбия-раванди бошуурона ва мақсадноки ба воя расонидани фарзанд аз ҷониби падару модар. Уҳдадорихон падару модар дар таълим, ҳифзи саломатӣ, рушди ҷисмонӣ, равонӣ, маънавӣ, ахлоқӣ ва касбомуъззи фарзанд. Интиҳоби муассисаи таълимӣ ва шаклҳои таҳсили фарзанд аз ҷониби падару модар. Шаклҳои тарбия ва ҳуқуқи фарзанд. Ҳуқуқи кӯдак ба ном, насаб ва номи падар. Ҳуқуқи кӯдак ба ҳимоя. Ҳимояи ҳуқуқ ва манфиатҳои фарзанд аз ҷониби падару модар. Ҳуқуқи молумулкии кӯдак.

Мавзуи 29. Методикаи омӯзиши мавзуи уҳдадорихои фарзандон назди падару модар

Уҳдадорихои фарзанди болиғи қобили меҳнат дар нигоҳубин ва парастории падару модар. Саркашии фарзанд аз нигоҳубинии падару модар ва оқибатҳои ҳуқуқии он. Муқаррароти қонунгузори оид ба пардохти алимент барои нигоҳубинии падару модар. Риоя ва ба ҷо овардани анъанаҳои миллӣ дар масъалаи нигоҳубинии падару модар. Осори бузургон дар бораи эҳтиром ва гиромӣ доштани падару модар.

Мавзуи 30. Методикаи омӯзиши мавзуи танзим ва банақшагирии оила

Ғамхорӣ нисбат ба оила-яке аз вазифаҳои аввалиндараҷаи давлат. Барномаи миллии ташаккули тарзи ҳаёти солим дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2012-2020. Танзими оила-солимии модар ва имконоти иқтисодӣ. Банақшагирии оила – тандурустии модару кӯдак. Сиёсати демографӣ ва банақшагирии оила. Пешгирии ҳомилашавӣ на бо роҳи исқоти ҳамл. Риояи фосолаи таваллуд – қафолати солимии фарзанду модар. Танзими оила-омили паст шудани сатҳи ғавти кӯдакон, таҳкими саломатии модару кӯдак. Масъалаҳои демографӣ дар ҷаҳони муосир.

Мавзуи 31. Методикаи омӯзиши мавзуи бемориҳои сирояткунандаи ҷинсӣ ва роҳҳои пешгирии онҳо

Риояи гигиена, беҳдошт, этика ва эстетика дар оила. Баланд бардоштани сатҳи огоҳӣ ва маърифатнокии наврасон оид ба ҷанбаҳои саломатии ҷинсӣ ва репродуктивӣ. Маълумоти умумӣ дар бораи касалиҳои сирояткунанда.

Бемории ВНМО. Роҳҳои пешгирии истеъмоли маҷрубот ва маводи нашъадор аз ҷониби наврасон ва ҷавонон. Роҳҳои мубориза бо бемориҳои бо роҳи алоқаи ҷинсӣ гузаранда.

Ҳифз ва ҳимояи ҳуқуқҳои шаҳрвандони бо вируси норасоии масунияти одам ва ё ба инфексияи вируси норасоии масунияти одам мубталошуда. Ташҳис барои вируси норасоии масунияти одам. Маҳфӣ будани натиҷаи ташҳис. Роҳҳои сироятёбӣ ба вируси норасоии масунияти одам. Роҳҳои гузаштани вируси норасоии масунияти одам ба одами дигар.

Ташкили тарзи ҳаёти солим. Гирифтани дониш, касбу ҳунар, баланд бардоштани маънавиёт, мусаллаҳ будан бо ҷаҳонбинии илмӣ-аз шаклҳои муҳими ташкили ҳаёти солим. Риояи тарзи ҳаёти солим-омили беҳдошти зиндагӣ. Қоидаи риояи тақозои ҳаёти солим. Варзиш-гарави саломатӣ ва тарзи ҳаёти солими инсон.

Мавзуи 32. Омӯзиши истифодаи технологияи муосир дар чараёни дарсҳои фанни «Маърифати оиладорӣ»

Маълумоти умумӣ дар бораи технология ва методҳои умумии муосири таълимӣ. Истифодаи технологияи нави иттилоотӣ дар таълими фанни “Маърифати оиладорӣ”. Технологияи таълими хонандамехвар дар чараёни дарсҳои “Маърифати оиладорӣ”. Технологияи таълими интерактивӣ. Роҳу усули машғулиятҳои дунафарӣ ва гурӯҳӣ дар дарсҳои “Маърифати оиладорӣ”. Тарзи гузаронидани лаҳзаҳои дамгирӣ дар дарсҳои номбурда. Истифодаи методҳои таълими фанни фанни “Маърифати оиладорӣ” дар муносибати босалоҳият ба таълим. Роҳу усулҳои ба хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии ҷумҳурӣ таълим додани методҳои ҳозиразамон. Шарҳу маънидод намудани усулҳои гуногун ва истифодаи дурусти онҳо дар дарс. Бо мисолҳо шарҳу тавзеҳ додани тарзу роҳҳои ба хонандагон фаҳмонидани методҳои номбурда (аз таҷриба).

Мавзуи 33. Роҳу усулҳои омӯзиши мавзуи «Фарҳанги издивоҷ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» Истифодаи методҳои муосири таълимӣ дар омӯзиши мавзуи «Фарҳанги издивоҷ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон». Тоҷикон ва фарҳанги оиладорӣ пеш аз Истиқлолияти давлатӣ. Расм ва оини тоҷикон нисбат ба барқарорӣ оила дар даврони Истиқлолият. Муқоиса ва таҳлили фарҳанги оиладорӣ тоҷикон бо дигар кишварҳои ҷаҳон. Маҳри зан, меъёр ва миқдори пардохти он. Боварҳои динии тоҷикон нисбат ба моҳият ва пардохти маҳри зан. Фарҳанги қаноатмандӣ дар оилаи тоҷик. Нақши Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи танзми анъана ва ҷашну маросим.. дар танзими муносибатҳои оилавӣ.

Мавзӯҳои иловагии алтернативӣ:

Мавзуи 1. Омӯзиши роҳу усули ҳифзи оила аз дучор шудан ба ифротгарой (Экстремизм)

Ифротгарой, (Экстремизм) падидаи глобализатсияи сиёсӣ. Гаравидани бисёре аз ҷавонон дар оилаҳо ба ҳаракатҳои дорои хусусияти экстремистӣ. Гароӣ ба ифротгарой ҳамчун ноамн кардани ҷаҳон. Дахшату бесуботиҳо ба вучуд овардани ин амали ғайриинсонӣ. Ба ягон дину мазҳаб алоқаманд набудани амали ифротгарой. Намудҳои ифротгарой: сиёсӣ (давлатӣ ва идеологӣ) ва идеологӣ (динӣ, милли-этникӣ).

Суханони ибратомӯзи Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон дар хусуси аъмолҳои зишти ифротгарой ва террористӣ. Таҳдиди аъмоли зишти ифротгарой ба истиқлолияти давлатӣ.

Мавзуи 2. Методикаи омӯзиши мавзуи “Тарбияи оилаҳои ҷавон дар рӯҳияи ватандӯстӣ ва меҳанпарастӣ”

Масъалаи муҳаббати Ватан дар осори адибон. Суханони ибратомӯзи Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар аҳамияти ватандӯстию меҳанпарастӣ. Рисолати асили омӯзгори муосир дар тарғиби арзишҳои миллӣ.

Мавзуи 3. Роҳу усулҳои омӯзиши мавзуи «Меъёрҳои хушбахтӣ дар оиладорӣ»

Моҳияти хушбахтӣ дар оила. Роҳи ба даст овардани хушбахтӣ дар оила. Рамзи муваффақияти оилаҳои солим ва бардавом. Меъёрҳои оилаи хушбахт аз назари дин. Оилаи солим ва хушбахт ҳамчун боигарии давлат.

Мавзуи 4. Мазмун ва моҳияти муносибати босалоҳият ба таълим

Мафҳуми «салоҳият» ва «салоҳиятноқӣ»: (компетенсия ва компетентност). Маънии лоиқ, сазовор, шоиста буданро ифода намудани мафҳуми салоҳият. Мафҳуми салоҳиятноқӣ дар луғатҳои илмӣ таҳсилот. Салоҳиятноқӣ ин қобилияти ягон корро хубу самаранок иҷро намудан ва ба талаботи вазифавӣ мутобиқро ифода намудани он. Салоҳият- натиҷаи амалии дониш, малака ва маҳорат. Ба вучуд омадани ташаккули салоҳият дар натиҷаи аз худ намудани дониш, малака ва маҳорат. Даҳ хусусияти раванди муносибати бо салоҳият ба таълим: масъулият, имкониятҳо, машғулият, муаррифӣ, таввақал қардан, дастурдихӣ (таълимдихӣ), ақсуламал, интиҳоб, вақт ва арзёбӣ. Мазмун ва моҳияти ин хусусиятҳо. Роҳҳои ташаккули салоҳиятҳои асосии хонандагон дар ҷараёни дарсҳои маърифати оиладорӣ. Истифодаи усул, муносибат, ва воситаҳои гуногун дар таълими салоҳиятноқӣ.

Мавзуи 5. Проблемагузори дар ҷараёни дарсҳои интерактивии фанни маърифати оиладорӣ

Таърих ва фалсафаи омӯзиши проблемавӣ. Истифодаи принсипи гузоштани саволҳои проблемавӣ аз тарафи файласуфони Юнони қадим. Санъати мубоҳисаҳои проблемавӣ аз тарафи файласуфони ҳинду Чин. Вазъияти проблемавӣ ва ба миён овардани он дар ҷараёни дарсҳои маърифати оиладорӣ дар замони муосир. Гузоштани ҳалли проблемае, ки бевосита ба мавзуи нав алоқамандӣ дорад. Ҷустуҷӯи ҳалли вазъияти проблемавӣ ба воситаи фаъолияти якҷоя. Ташкили фаъолияти хонандагон барои дарёфти проблемаи гузошташуда. Аз худ қардани принсипҳои ҳалли проблема ва вазъияти проблемавӣ аз тарафи

хонандагон. Нуктаи назарҳои гуногуни хонандагон барои ҳалли як масъала.

Хулоса:

- омӯзиши проблемавӣ ин:
- ташкили машғулиятҳои таълимӣ;
- дар зери роҳбарии муаллим ба миён овардани вазъияти проблемавӣ;
- фаъолияти хонандагон барои ҳал кардани вазъияти проблемавӣ мебошад.

Омӯзгори эҷодкор –коструктивист, мушовир, ташкилкунанда ва идоракунандаи таҳқиқоти кӯдак. Муҳайёкунандаи шароити мусоид барои фаъолияти кӯдак. Дастгирии омӯзгор ба ҳар як ташаббуси онҳо. Таъмини иштироки фаъолони хонандагон дар ҷамъ намудани маълумот аз тарафи омӯзгор. Фаъолияти омӯзгор дар қори ба хонандагон додани имконияти фикр кардан, пайваст намудани донишҳои нав. Ба «шӯр» овардани кунҷковии табиӣ талабагон, истифодаи ҳаяҷон ва тадқиқот аз тарафи омӯзгор дар раванди таълим. Ташкили гурӯҳбандӣ, таҳлилу таҳқиқ ва арзёбии ҷавобҳои хонандагон дар ҷараёни дарси проблемавӣ аз тарафи омӯзгор. Машғулиятҳои проблемавӣ ва моҳияти онҳо дар рушди тафаккури интиқодӣ ва бархурди фикрҳои мухталиф дар раванди дарс.

Конструктивизм ин гузоштани нуктаи назари хонанда дар мадди аввал, агар ҷи он «пуч» ҳам бошад. Волотар ҳисобидани раванди ба даст овардани ҳақиқат нисбат ба ҳуди ҳақиқат.

Ташаккули шахсияти эҷодкор дар дарсҳои проблемавӣ ва ин қобилиятҳоро доро гаштани ӯ:

- мантиқан фикр кардан;
- донишҳоро омӯхта ба система мебарорад;
- роҳҳои ҳалли вазъиятҳои проблемавиро муайян менамояд;
- аз ҳама гуна вазъият баромада метавонад.

Мавзӯи 6. Роҳҳои истифодаи усулҳои фаъоли таълим дар омӯзиши мавзӯи «Оилаи солим – ҷомеаи солим»

Усулҳои фаъоли таълим ва моҳияти онҳо. Аҳамияти истифодаи усулҳои фаъоли таълим дар ҷараёни дарсҳои маърифати оиладорӣ. Усулҳои «Тартиби Кластер», « Диаграммаи Венн», «Рӯзномаи дубаҳша», «Нақшофарӣ» ва роҳҳои истифодабарии онҳо дар омӯзиши мавзӯи мазкур. Оила сохтори ҷомеа. Бунёди оилаи солим. Омилҳои асосии устувории оила. Вазифаҳо ва уҳдадорӣҳои волидайн ва фарзанд дар оила. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд».

Адабиёт

1. Абдурахмонир Умрон. Танзими оила дар ислом. – Душанбе. 1999-с. 14-30.
2. Акмали Эҳсон. Асрори хушбахтии оила.- Душанбе. Ирфон. 2008.- с.112.
3. Аҳмади Дониш. Наводир-ул-вақоъ.- Китоби 1.- Душанбе Дониш 1988.- с. 40-61.
4. Гаффуров Б. Ғ. Точикон. Китоби 1. Душанбе. Ирфон 1998.- с. 73.
5. Давлатов М. Оила ва рушди шахсияти . - Душанбе. 2014.
6. Джалилов А. Из истории положения женщины Средней Азии до и после распространения ислама. Душанбе 1974.
7. Додарзода И. Оилаи солим чомеаи солим.- Душанбе// Ваҳдат, 2015. №7 (255)
8. Качанова О. И. Семейные кризисы и пути их преодоления // Молодой ученый.- 2011.- № 10.- Т. №2.- С.141-145.
9. Кодекси оилаи Ҷумҳурии Тоҷикистон.- Душанбе 13.11.1998 №683
10. Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Душанбе – 2016.
11. Кулакова Т.А. Семейная педагогика и домашнее воспитание.- М., 1999
12. Куръони Карим (Тарҷума ба забони тоҷикӣ).- Душанбе 2013. с. 1226.
13. Қодиров С., Давлатов М. Психологияи иҷтимоӣ.- Душанбе. «Сино»,2004.- с. 113.
14. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон « Дар бораи кафолатҳои давлатии баробарҳуқуқии мардону занон ва имкониятҳои баробарии амалигардонии онҳо. – Душанбе, 1.03. 2005, № 89.
15. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд». Душанбе. 2017.
16. Курбиддинов Ф. Бунёди оила. // «Баҳори Аҷам», 12.07.2015.
17. Маҳкамов С. Офариниши симои инсон дар дostonҳои хамноми “Лайли ва Мачнун”.- Душанбе. Дониш 1995. с. 176.
18. Маҳкамов С. Тарбияи вазифаи ҷамъиятист. Адаб . 1998. № 4-6.- с. 45-47.
19. Маҳмудов М.А ., Менгилев Ш.М. Ҳуқуқи хусусии рими.- Душанбе. 2004. с. 37.
20. Миралиев А., Давлатов М. Педагогика ва психология. Душанбе. Ирфон. 2007. с344.
21. Мирзозода Ғ. Масъулияти падару модар дар тарбияи фарзандон. Душанбе 2014. с. 15.
22. Миронов А.В. Сотсологии курс лексии. – М. Сотполит. жур. 1996. с. 217.
23. Мудрости воспитания. Книга для родителей 1987.

24. Накши занон дар рушди адабиёту фарҳанг // мурағтиб: С. Воҳид. Душанбе. ИШМХ-и АИ ҚТ.
25. Паёми ҳамасолаи Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ , Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон. Ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон.
26. Психология зери таҳрири Давлатов М. Душанбе Собириён. 2010. с. 336
27. Раҳимзода Х., Ёрмуҳаммадзода Ш., Назирова Л., Амонов Н. Маърифати оиладорӣ. китоби дарсӣ барои синфи 10. Душанбе. Маориф .2015.
28. Раҷабӣ С. Асоси пойдории оила. Душанбе. Мароми пойтахт. №19 (366), 2015.
29. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии .С. П. б: «Питер» 2002 с... 507.
30. Саидмуҳаммад Хомаӣ. Ҳуқуқи зан. Муқоисаи ҳуқуқи башарӣ ва маданияи зан дар ислом ва эъломияи ҳуқуқи башар . Чопи Эрон, 1348. (2002)
31. Саъдии Шерозӣ. Куллиёт.-Душанбе, 1982.
32. Табаров С. Оила ва вазифаҳои хонадорӣ аз назари А. Фитрат. Душанбе 2003. с. 160.
33. Тохиров Ф., Холиқов А. Шариат ва танзими муносибатҳои никоҳ ва чома..Душанбе: Дировар (ДДМТ), 1999. с. 52-62.
34. Ҳикмати Таҳаммул. – Душанбе: Ирфон, 2014.
35. Шоиҳтиёров Х. Сотсиалная философия Насриддина Туси. – Душанбе Ирфон, 1986. с.. 240.
36. Э Раҳмон Зиндагӣ аз модар сарчашма мегирад. Душанбе. 2013. с... 295.
37. Э Раҳмон. Танзими оила кафолати рушди устувори чома . – Д: «Шарқи озод». 2002 –с. 16

Ба матбаа _____ супорида шуд.
Ба чоп _____ иҷозат дода шуд.
Андозаи 60x84 1/16. Ҷузъи чопии шартӣ _____
Теъдод _____ нусха.

